GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și administrațiunea: Brașovŭ, piața mare Nr. 22. „Gazeta" iese Mercurea, Vinerea și Dumineca.
Prețulŭ abonamentului: Pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Țerĭ esterne pe șése lunĭ 14 fr., pe anŭ 28 francĭ.

Anulŭ XLVII.

Sĕ prenumeră: la poștele c. și r. și pe la dd. corespondenţĭ.
Anunciurile: una serie garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiăcare publicare. — Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămittŭ.

Nr. 33. Duminecă 18 (30) Marțiu **1884.**

Brașovŭ 18 Marțiu st. v.

O scrisóre dela Blașiu, ce-o publicămŭ mai la vale, deștéptă îngrijirile nóstre cele mai serióse.

Este cunoscutŭ cetitorilorŭ noștri că la faimósa conferență a consorțiului frățietății au luatŭ parte, ca membri activĭ, și duoi bărbațĭ tinerĭ din Blașiŭ: d. advocatŭ Csato și profesorulŭ Dr. Alesandru Grama. Ei au declaratŭ acolo că ca „Blășienĭ", nu ca particularĭ, s'au dusŭ „cu bunăvoință și entusiasmŭ ca sĕ iea parte la opera patriotică a acelei conferențe."

Atitudinea neașteptata a acestorŭ doue persóne distinse din Blașiu a trebuitŭ se ne surprindă cu atâtŭ mai vĕrtosŭ, cu câtŭ scieamŭ, că atâtŭ d. Csato, câtŭ și Dr. Grama sunt bine vĕdŭți la curtea metropolitană, ba ocupă chiar o posițiune ce-i face se fie într'unŭ strînsŭ contactŭ cu Escelența Sa Metropolitulŭ, celŭ d'ântâiu fiindŭ advocatŭ alŭ archidiecesei, celŭ de alŭ doilea profesorŭ seminarialŭ, redactorŭ alŭ fóiei bisericescĭ și, pe câtŭ scimŭ, alŭ doilea secretarŭ pe lângă persóna Escelenței Sale.

Noi amŭ arătatŭ cu tótă sinceritatea strania impresiune ce a făcut'o asupră-ne atitudinea numițilorŭ domnĭ, care a datŭ prilegiu raportorilorŭ foilorŭ maghiare de a accentuá cu deosebire calitatea de advocatŭ archiepiscopescŭ a d-lui Csato, ba unulŭ, în nesciința sa caracteristică, l'a trecutŭ în listă chiar ca Metropolitŭ. De aicĭ se putea nasce bănuiala, că și Prea Sânția Sa părintele metropolitŭ Vancea, care până acum s'a purtatŭ fórte reservatŭ, se amestecă în politica funestă a d-lui Gall și soțĭ și de aceea ne pare bine, că domnii Csato și Grama declară adĭ în fóia nóstră susŭ și tare, că domniele lorŭ au luatŭ parte la acea conferență din „voie liberă" fără „nicĭ o învițiune dela nimenea, ca bărbați independenți în părerile lorŭ politice."

Inregistrândŭ acéstă declarare totuși nu putemŭ se nu ne mirămŭ cum d-nii Csato și Grama și-au putută schimbá părerile d-lorŭ politice în timpŭ de doue lunĭ și jumătate așa de cumplitŭ, în câtŭ din pasiviștĭ ce au fostŭ la alegerile oficialilorŭ municipali din comitatulŭ Albei inferióre au devenitŭ deodată activiștĭ estremi de ai d-lui Gall și aderenți ai d-lui Tisza.

Cunóscemŭ în persónă pe d. Csato și scimŭ că are o memoriă fórte bună, de aceea ne luămŭ voia a-i aduce aminte că în adunarea județană din Aiudŭ dela 20 Decembre anulŭ trecutŭ d-sa a ținutŭ o vorbire fulminantă despre care relateză corespondentulŭ nostru (Gaz. Trans. Nr. 147 din 1883) că a produsŭ mare efectŭ. In acéstă vorbire d. Csato a arătatŭ că „Maghiarii au respinsŭ tóte încercările Românilorŭ de a se înțelege împre„ună și pe Românĭ i-au tractatŭ totdéuna „ca pe nisce străinĭ și fii vitregĭ ai patriei așa „că aceștĭa (Românii) au perdutŭ tótă speranța „într'o înțelegere cu Maghiarii și décă a mai „remasŭ pe icĭ pe colo câte unŭ sufletŭ, din „care n'a peritŭ speranța acésta, acela este nu„mai ca unŭ meteorŭ de nópte, care în loculŭ de „a luminá mai multŭ spariă cu aperința lui cea „bizară; cum adunarea acésta i-a smulsŭ și „dênsului speranța acésta așa câtŭ décă s'ar „scrie unŭ adagiu pe pórta prefecturei nu s'ar „aflá altulŭ mai bunŭ ca terribla înscripțiune: „Lasciate ogni speranza voi ch'entrate".

După acéstă vorbire d. Csato cu toțĭ Românii, între carĭ era și d. Dr. Grama, au părăsitŭ adunarea „lăsândŭ singurĭ pe Maghiarĭ cu „apertinențele lorŭ ca se îndeplinéscă o politică „atâtŭ de nepatriotică, pentru ca Românii se „se nu fie responsabilĭ viitorului și Europei."

Ei bine ce s'a întemplatŭ ca d. Csato, duóe lunĭ și jumătate după o astfeliu de vorbire, se între în partida d-lui Tisza pe simplulŭ cuvêntŭ alŭ d-lui Gall, că inițiativa d-lui a fost salutată cu simpatiă de presa maghiară? Nu trebue se credemŭ că aicĭ s'a petrecutŭ ceva estraordinarŭ, că d. Csato a fost trasŭ la Pesta de unŭ farmecŭ, căruia n'a pututŭ sĕ-i resiste?

Domnii Csato și Grama declară înse, că s'au dusŭ la Pesta de bună voia lorŭ. Fórte bine! Ei sunt stăpânĭ preste convingerile lorŭ și nicĭodată nu ne vomŭ încercá de a ne atinge de acestŭ sanctuariu alŭ individului. Se ne ierte înse, décă trebue se combatemŭ aspru teoria d-lorŭ, după care „ca Românĭ pe pamêntŭ nu se sêmtŭ responsabilĭ decâtŭ consciinței proprie". Noi nu înțelegemŭ nicĭdecum datoria națională a Românului în modulŭ acesta, ci suntemŭ de părere că fiecare Românŭ este responsabilŭ înaintea națiunei pentru ori-ce pasŭ prin care se atingŭ câtu-și de puținŭ interesele acesteia.

La celelalte puncte atinse în scrisórea d-lorŭ Csato-Grama nu este loculŭ a respunde aicĭ. Câtŭ pentru învinuirea făcută Blășianilorŭ de „daco-românismŭ" vomŭ consacra acestei cestiunĭ importante unŭ deosebitŭ articulŭ.

Cronica evenemintelorŭ politice.

D-lŭ T i s z a lucră cu tactică combinată. Elŭ a arangiatŭ și o conferență de î n f r ă ț i r e s ê r b é s c ă. Vre-o 50 de Sêrbĭ, cam totŭ atâțĭ, ca și cei din compania Roman-Gall, s'au sfătuitŭ asupra atitudinei ce este a se observá în viitorŭ de cătră Sêrbĭ sub președința lui Nic. Maximovicĭ și maioritatea (căcĭ spre onórea Sêrbilorŭ fie ḑisŭ s'au găsitŭ și de aceia carĭ au condamnatŭ direcția frățietății) a primitŭ următórea programă de acțiune cu privire la alegerile viitóre dietale:

1. Sêrbii stândŭ pe basa dreptului publicŭ creatŭ prin Art. de Lege XII din anulŭ 1867 și pĕtrunșĭ de sêmțeminte patriotice, vorŭ năsui în unire cu ceilalțĭ cetățenĭ ai patriei conformŭ principielorŭ liberale acomodate timpului, ca statulŭ ungarŭ sĕ se desvólte în fiecare direcțiune, sĕ se întărĕscă și prin aceea sĕ se restabilĕscă bunăstarea comună. 2. Ei vorŭ stărui pentru esecutarea Art. de Lege 44 din an. 1868 despre egala îndreptățire a naționalitățilorŭ. 3. Ei vorŭ cere sĕ li se lase folosirea deplină a a u t o n o m i e i b i s e r i c e s c ĭ garantate Sêrbilorŭ prin art. de Lege 9 din anulŭ 1868. 4. Intre marginele acestei legĭ Sêrbii vorŭ pretinde sĕ se delăture tóte gravaminele câte s'au ivitŭ cu privire la autonomia bisericéscă.

Caracteristice sunt duóe momente carĭ deosebescŭ acțiunea Sêrbilorŭ lui Angyelicĭ de aceea a companiei Roman-Gall. Antâiu în programa sêrbéscă nu e vorba de alăturarea Sêrbilorŭ la partida d-lui Tisza; alŭ duoilea s'a decisŭ ca acéstă programă se fie presentată conferinții generale sêrbescĭ ce se va ținé la Kikinda-mare. Prin urmare consorțiulŭ sêrbescŭ nu s'a ruptŭ pe față de corpulŭ națiunei sêrbescĭ, cum au făcutŭ ómenii frățietății românemaghiare din Pesta și este posibilŭ că la Kikinda programa Sêrbilorŭ lui Angyelicĭ se fie respinsă. La conferința memorată mai susŭ Sêrbii din N e o p l a n t a au pledatŭ cu argumente tarĭ pentru p o l i t i c a p a s i v i t ă ț i i.

Ḑiarulŭ guvernamentalŭ „Pester Lloyd" nu mai póte de bucuriă pentru că vede, că naționalitățile din Ungaria (mai bine ḑisŭ ómenii frățietății —) sĕ întorcŭ érăși în cerculŭ lucrării pacînice constituționale, „spre a conservá și sporí tóte bunătățile libertății și ale civilisațiunii." Lui „Pester Lloyd" nu e nicĭ de libertate, cu atâta mai puținŭ de drăguța de civilisațiune, pe care prin faptele cele brutale ale sale și ale stăpânilorŭ sĕi în tóte ḑilele o iea în deșertŭ. Fóia guvernamentală sĕ bucură de acțiunea consorțiului sêrbescŭ și românŭ fundatŭ de d-lŭ Tisza, pentru că speréză că Sêrbii și Românii vorŭ întrá în strunga partidei tisaiste unde Tisza póte tunde, mulge și belí pe bietele naționalitățĭ cum îi place. Șoviniștii maghiarĭ speră că vorŭ puté topí cu timpulŭ naționalitățile în căzanulŭ maghiarisării. Păstorii Angyelicĭ și Roman, carĭ stau în serviciulŭ guvernului ungurescŭ, vorŭ se ducă pe Sêrbĭ și pe Românĭ prin rovinele și smârcurile activității, ca apoi totŭ ei sĕ îi bage în căldarea maghiarismului ḑicândŭ că și așa suntemŭ nisce națiunĭ călbejite, carĭ numai sunt de traiu.

Vorbindŭ despre conferința Sêrbilorŭ din 25 Marte „Pester Lloyd" ḑice, că conclusele conferinții îlŭ umplu de plăcere, nu că dóră ar fi mulțămitŭ întru tóte cu punctele programei dér pentru că vede, că Sêrbii suntŭ pe calea cea mai bună de a se apropiá de factorii formătorĭ de statŭ din Ungaria. Discutândŭ programa conferinței sêrbescĭ ḑice, că nu voesce sĕ facă nicĭ o încriminațiune. Lucrulŭ celŭ mai principalŭ după „P. Lloyd" din conclusele conferinții sêrbescĭ este esprimatŭ în punctulŭ primŭ alŭ programii, unde Sêrbii lui Angyelicĭ acceptéză dreptulŭ publicŭ ungurescŭ și constituțiunea ungurescă ca basă (ca și consorțiulŭ frățietății române din Pesta. Red. Gaz.) a esistenții lorŭ politice și părăsescŭ cu totulŭ posițiunea separatistă de partidă separată sêrbéscă. Acésta învôlvă în sine recunóscerea ideei de statŭ națională ungurescŭ pe care au tăgăduit'o totŭ-déuna (și o tăgăduescŭ și acuma — Red.) adevărații conducătorĭ și representanțĭ ai Sêrbilorŭ.

Acésta recunóscere din partea unorŭ cetățenĭ ungurescĭ sĕ pare ca o anomaliă, cândŭ vinŭ numai acuma se o proclame sêrbătoresce. Acéstă desbrăcare a Sêrbilorŭ lui Angyelicĭ de individualitatea lorŭ națională și contopirea în națiunea politică, îndentificată cu națiunea genetică maghiară pentru „Pester Lloyd" este o politică sănătósă națională sêrbéscă. Credemŭ ḑeu, că fóia guvernamentală vede în acésta declarațiune unŭ triumfŭ alŭ maghiarismului, alŭ teoriei statului națională asupra ideei polietnice și poliglote a statului, basată în starea și desvoltarea lui reală. Bucuria celorŭ dela „P. Lloyd" este înse prea timpuriă, căcĭ décă ómenĭ ca Dr. Polit condamnă procederea conferinței consorțiului frățietății serbo-maghiare, fie sigurŭ că poporulŭ sêrbescŭ nu merge cu acestŭ consorțiu.

Maurițiu J o k a i declară în „Nemzet", ca prințulŭ de corónă R u d o l f ŭ l'a însărcinatŭ, ca sĕ ridigeze din o p e r a e t n o g r a f i c ă a m o n a r c h i e i a u s t r o - u n g a r e partea aceea, care tracteză despre țerile corónei sft. Stefanŭ. Elŭ a primitŭ asupra sa problema de a participá la acésta operă monumentală, cu acea speranță sigură, că învĕțații, scriitorii, iubitorii de artă și adunătorii de date din Ungaria se vorŭ grăbí cu asemenea entusiasmŭ, de a contribuí cu tóte cunoscințele și sciințele lorŭ, ca în deceniulŭ viitorŭ se se creze o operă, care sĕ eterniseze esistința milenară a Ungariei cu cuvêntulŭ și după chipŭ. Jokai schițéză apoi programa redacțiunii și declară, ca prințulŭ de corónă a lăsatŭ mână liberă colaboratorilorŭ și numai câtŭ a datŭ îndrumarea, ca opera sĕ fie astfelŭ, ca sĕ servéscă spre onórea monarchiei și a scriitorilorŭ și artiștilorŭ. Prințulŭ austriacŭ de corónă voesce sĕ realiseze o operă

literară şi artistică grandiósă şi pentru ca sĕ pótă ajunge la scopulŭ, ce şi l'a propusŭ nu s'a adresatŭ numai la Jokai, ci şi la alte puterī literare şi artistice din monarchiă. Scopulŭ operii intenţionate este, dc a face ca poporulŭ sĕ cunóscă mai bine monarchia din tóte consideraţiunile şi sĕ pună adevĕratulŭ patriotismŭ pe nisce base mai largī şi mai solide.

Iniţiativa prinţului de corónă, spre a creá o operă, care sĕ inaugureze o cunoscinţă temeinică a popórelorŭ şi a ţerilorŭ, care formézā monarchia austriacă, este una din cele mai salutare. Acéstă operă grandiósă literară şi artistică va eternisá pentru tóte timpurile numele prinţului de corónă, care a datŭ prima ideă la acestŭ salutarŭ monumentŭ, în care se vorŭ presentá tóte popórele monarchiei austriace ca într'unŭ mosaicŭ anticŭ. Noi nu putemŭ decâtŭ sĕ salutămŭ acéstă întreprindere frumósă, déră totodată voimŭ, ca şi poporulŭ românŭ sĕ figureze într'unŭ modŭ demnŭ, de aceea dorimŭ, ca Alteţa S'a archiducele Rudolfŭ sĕ angajeze la acéstă lucrare şi literaţi românī şi credemŭ, că datorinţa acestora este sĕ adune tóte datele necesare despre Românī şi sĕ le pună la disposiţia Alteţei Sale.

Sub titlulŭ „Comerciulŭ românŭ cu petroleu“ „Pester Lloyd“ de la 22 Marte prevestesce pe capitaliştii străinī sĕ nu se angageze în esploatarea petroleului din România, décă nu vorŭ sĕ se ruineze. Cele treī companii străine, carī se ocupă acum cu acéstă esploatare, ar fi perdutŭ, se ḑice, aprópe patru milióne şi vorŭ fi nevoite sĕ se retragă. Causa acestei perderī e scăderea în productivitate a terenurilorŭ petrolifere, carī promiteu atâtŭ de multŭ la începutŭ. La Drăgănésa, proprietatea d-lui Cantacuzinŭ, păcura se urcă cu atâta putere, în câtŭ aruncă sondele la mare depărtare. Acum însĕ, productivitatea a scăḑutŭ într'unŭ chipŭ îngrijitorŭ.

Ni se asigură — scrie Român“ — că, în privinţa presei s'au luatŭ de comitetele de delegaţī unite otărirea, ca, orī-ce delicte de presă privitóre la funcţionarī sĕ fie judecate de juriu, ér orī-ce atacŭ adusŭ numai familiei persónelorŭ private, care nu sunt funcţionarī sĕ se trămită la tribunale. Patru din delegaţii Camerii au fostŭ pentru proiectulŭ redactatŭ de minoritatea comisiunii Senatului, ér duoi au fostŭ ca libertatea presei sĕ se lase ast-felŭ, cum este în actuala Constituţiune. Totŭ de acéstă părere au fostŭ şi duoi din delegaţii Senatului, ér duoi au fostŭ de aceeaşī părere cu cei patru ai Camerii.

D. I. C. Brătianu, primulŭ ministru, a fostŭ în 14 Marte la Palatŭ, unde în numele Consiliului de ministri, a felicitatŭ pe M. S. Regele, pentru aniversarea proclamărei rigatului.

Cuvêntarea, ce a adresat'o împĕratulŭ Germaniei preşedinţilorŭ Reichstagului, cândŭ aceştia veniră sĕ-lŭ felicite pentru aniversara a 87-a a dilei nascerei sale, n'a fostŭ nicīdecum o cuvêntare de ocasiune, ci, fiind-că a fostŭ rostită faţă cu consiliulŭ federalŭ, a dobênditŭ însemnătatea unui mare actŭ politicŭ. Écă cuvintele rostite de împĕratulŭ: „Sunt veselŭ d'a vedé pe domnii din consiliulŭ federalŭ, vĕ mulţămescŭ pentru marea d-vóstră activitate şi sunt fericitŭ de a avé acelea-şī ţinte cu principii germanī de altă dată; de partea acésta sunt sicurŭ.“ După aceea împĕratulŭ se adresă cătră preşedinţii Reichstagului, cărora le ḑise: „Desbaterile au fostŭ fórte vii în aceste din urmă ḑile. Inceputulŭ acestorŭ desbaterī din Reichstag nu mi-au plăcutŭ. Mĕ surprinde, că se facŭ greutăţī, cândŭ este vorba de prelungirea legii contra socialiştilorŭ. Se uită ce a provocatŭ crearea acestorŭ legī. A trebuitŭ sĕ sângerezŭ. Credŭ, că sunt îndreptate chiar contra mea personalŭ lucrurile, cândŭ se refusă miḑilócele contra unorŭ asemenea escese. Ne aflămŭ la o rĕspântiă şi unele din sforţărī vorŭ conduce în cele din urmă la rĕsturnarea monarchiei. Ingrijiţī, ca totulŭ sĕ se facă bine.“

Unŭ membru din secţiunea statistică a societăţii imperiale rusescī de geografiă a publicatŭ o curiósă lucrare asupra esilării în Siberia dela anulŭ 1823 încóce după cifre oficiale. Aceste cifre crescŭ necontenitŭ şi atingŭ maximulŭ lorŭ în 1875 şi 1876 (în acéstă epocă s'au arătatŭ primele simptóme ale nihilismului şi primele marī procese politice). In 1876 nu s'a trămisŭ dincolo de Uralī mai puţinŭ de 19,000 de persóne. Mai bine de jumĕtate de esilaţī, 51%, au fostŭ loviţī de „justiţia administrativă“, adecă esilaţī fără a fi judecaţī. In acéstă categoriă sunt înţelesī acei, carī sunt transportaţī în urma unei hotărîrī a consiliuluī comunei (hoţī de cai şi de vite, incendiarī, pungaşī de totŭ felulŭ, în contra cărora membrii comunei rurale exercită dreptulŭ lorŭ într'unŭ modŭ neînduplecatŭ). Numĕrulŭ acelora, carī întovărăşescŭ de bună-voe pe esilaţī, femei şi copii, cresce necontenitŭ. Mai rarŭ e casulŭ, ca unŭ bărbatŭ sĕ însoţéscă pe nevasta lui. Cheltuelile generale, pe carī le ocasionéză aceste triste convoiurī, se urcă la 700,000 de ruble pe anŭ.

D. Iandrinzev — acesta e numele autorului, — face câte-va cugetărī morale şi o descripţiune a vieţei esilaţilorŭ. Nicī-odată, ḑice dênsulŭ, aceştia nu se obicinuescŭ cu modulŭ lorŭ de esistenţă, cu noulŭ lorŭ genŭ de viaţă. Arare-orī ei se instaléză şi exercită o meseriă séu unŭ comerciu. Nicī unulŭ nu părăsesce speranţa întórcerii. In aceste funeste colonii, numĕrulŭ crimelorŭ e mare: 1 la 28 de locuitorī. Acéstă cifră nu vorbesce în favórea teoriei moralisărei esilaţilorŭ şi a vinovaţilorŭ prin transportare.

Poliţia din Viena, după ce arestă pe teroristulŭ Kammerer, care trăise la Berna avisă poliţia acestui oraşŭ, cum că mostianii din Berna se află în legătură cu omorîtorii din Viena şi Studgartt. Poliţia făcŭ îmediatŭ o anchetă energică şi resultatulŭ acestei anchete a fostŭ adunarea tuturorŭ doveḑilorŭ cum că, centrulŭ agitaţiunei proseliţilorŭ lui Moise se află tocmai în Germania şi Austria, éră nu în Elveţia.

Veniturile Turciei se urcă la suma de 271.875,000 francī. Acéstă cifră nu cuprinde cele 70,385,000 francī afectaţī la plata dobênḑilorŭ, despăgubirī de rĕsboī, etc. Cheltuielile atingŭ suma de 381.950,000 francī, în carī nu întră nicī o provisiune pentru datoria publică socotită la 550.000,000 francī şi care ocasionéză o sarcină de 50 milióne francī. In generalŭ, cheltuielele anuale întrecŭ veniturile cu 100 până la 124 milióne. Anulŭ acesta deficitulŭ, ḑice-se, va atinge suma de 150 milióne. Consecinţele acestei sisteme sunt lesne de vĕḑutŭ. In acéstă încurcătură funcţionarii publicī şi armata suferŭ mai cu sémă, primindŭ d'abia jumĕtatea soldei. Nu e de miratŭ decī, că în administraţiunea turcéscă domnesce corupţiunea. Ministrulŭ ca şi celŭ mai micŭ slujbaşŭ îşī face singurŭ partea séu opresce în drumulŭ lorŭ spre visteriă banii contribuabililorŭ. Acéstă corupţiune întinsă costă pe tesaurŭ celŭ puţinŭ douĕ treimī din veniturile séle. O reformă financiară în Turcia e dér absolutŭ necesară.

Adunarea alegĕtorilorŭ românī din comitatulŭ Făgăraşului conchiămată pe ḑiua de 4 Aprile se **amână pe 11 Aprile 1884,** în care ḑi se va întruní la 10 óre a. m. la „Otelulŭ Paris“ în Făgăraşŭ.

Comitetulŭ clubului alegĕtorilorŭ românī din comitatulŭ Făgăraşului.

Făgăraşŭ 27 Marte 1884.

A. Micu, preş. **I. Roman,** secret. **I. Duvlea,** membru comit.

Convocarī.

Conformŭ scriptei comitetului permanentŭ electoralŭ din Sibiiu ddto 10 Faurŭ a. c. avemŭ onóre a convocá pe toţī alegĕtorii românī din comitatulŭ Târnăvei-mici la conferinţa electorală ce se va ţiné în **D. S. Mărtinŭ** la 9 Aprilie st. n. la 11 óre a. m.

Obiectele conferinţei vorŭ fi următórele:

1. Reconstituirea clubului electoralŭ.
2. Alegerea representanţilorŭ la conferinţa generala, ce se va ţiné în Sibiiu.
3. Alte propunerī referitóre la ţinuta Românilorŭ alegĕtorī din comitatŭ.

Dela comitetulŭ clubului electorală din D.-S.-Mărtinu.

Dicio-Sân.-Martinu în 17 Marte 1884.

Vasilie Zehanŭ, preşedinte. **Iacobŭ P. Macaveiu,** secretariu.

Blaşiu 27 Marte 1884.

Pré stimate Domnule Redactorŭ! După ce în doi numerī ai preţuitului ḑiarŭ, ce redigeţī, am fostŭ fără nicī o basă criticatŭ pentru participarea mea la conferenţa ţinută în 14 l. c. în Budapeşta, şi pentru conduita mea observată cu acea ocasiune, ear critica D-tale a datŭ ansă la non-sensulŭ din Blaşiu, apelândŭ la sĕmţĕmêntulŭ D-tale cavalerescŭ şi de lealitate precum şi la datorinţele, ce le ai ca redactorŭ alŭ unei foi seriόse politice te rogŭ sĕ binevoiescī a publicá în preţuitulŭ D-tale ḑiarŭ alăturata rectificare a mea şi a amicului meu Dr. Alesandru Grama.

Sperămŭ, că nu vei refusá împlinirea unei cererī atâtŭ de juste, cu atâtŭ mai vêrtosŭ pentru că nicī nu este vorba de-o corespondinţă privată, ci de-o rectificare provocată prin nescai aserţiunī eronate de ale D-tale.

După carī primesce asigurarea deosebitei consideraţiunī dela alŭ D-tale

stimătorŭ
Ludovicŭ Csato.

Blaşiu 27 Marţiu 1884.

Onorată Redacţiune!

După ce „Gazeta Transilvaniei“ mai ântâiu m'a suspiţionatŭ, că eu în conferinţa din Budapesta nu aş fi representatu ideile mele, éră după aceea în duoi numerī a susţînutŭ, că eu în aceeaşī conferinţă aş fi vorbitŭ în numele Blăşianilorŭ, am onóre a rectificá lucrulŭ prin următórele: Eu în numita conferinţă am vorbitŭ numai în numele meu şi a consoţului meu profesorulŭ Dr. Alesandru Grama, cu care laolaltă am luatŭ parte la aceeaşī conferinţă şi cu care am avutŭ mai înainte înţelegere prealabilă cu privire la ţinuta, ce amŭ voitŭ a-o observá. Acésta se vede apriatŭ chiar şi din cuvintele mele, cum sunt acele reproduse în „Gazeta Transilvaniei“, carī sună: „noi Blăşianii, carī suntemŭ de faţă la acéstă conferinţă.“ Eră prin cuvêntulŭ: responsabilitate, ce l'amŭ întrebuinţatŭ în acelaşī pasagiu alŭ vorbirei mele, şi pre care póte că se baséza Onor. Redacţiune în aserţiunea sa, eu am înţelesŭ responsabilitate înaintea consciinţei nóstre naţionale, éră nu înaintea la nu sciu ce trămiţĕtorī, despre carī în tótă vorbirea mea nu este nicī baremŭ unŭ singurŭ cuvêntŭ. Am vorbitŭ mai departe în discursulŭ meu despre Blaşianī, însĕ nicăirī în numele lorŭ, şi sub Blaşianī nicīdecum nu am înţelesŭ pre opidanī, ci am înţelesŭ Blaşiulŭ celŭ inteligentŭ, Blaşiulŭ celŭ istoricŭ, Blaşiulŭ acela, căruia în continuu, precum bine sciţī, i se aruncă în faţă pre nedreptŭ Dacoromanismulŭ. Noi ambii încă în 1881 amŭ fostŭ politice convinşī despre desastrele cele multe, ce le-a adusŭ politica pasivităţii preste naţiunea română, şi încă atuncī amŭ ţinutŭ susŭ ambii principiulŭ activităţii, ca uniculŭ, prin care credemŭ şi suntemŭ convinşī, că desastrele aceste le putemŭ reduce la unŭ minimum. Din causa acésta vĕḑêndu, că în Budapesta se va ţiné una conferinţă a alegĕtorilorŭ românī, ce ţînŭ la principiulŭ activităţii, fără de a suspiţioná buna înteţiune a conchiămătorilorŭ, din voe liberă, fără nicī una înviaţiune dela nimene, pre carea ca bărbaţī îndependenţī în părerile politice nu o amŭ primi în contra convingerei nóstre dela nimene, amŭ luatŭ parte la aceeaşī conferinţă, şi pentru acésta atâtŭ ca Românī, câtŭ şi ca alegĕtorī pe pămêntŭ nu ne sĕmţimŭ nimenuia responsabilī decâtŭ singurŭ conscienţii nóstre; éră timbrările neusuate în luptă pentru idei politice prin jurnalistica loială şi cultă, ce de unŭ tĕmpŭ încóce se aruncă în faţa celorŭ ce au participatŭ la aceea conferinţă din partea unora, carī au alte principie politice, chiar în interesulŭ naţionalŭ şi din iubire cătră naţiune, în carea nu primimŭ prelegerī dela nimene, nu ne vorŭ intimidá nicī odată a nu ne spune şi apĕrá principiele şi vederile nóstre politice ţinêndu-ne de adagiulŭ străbunilorŭ: „si fractus illabatur orbis, impavidum ferient ruinae.“

Primiţī Domnule Redactorŭ asecurarea consideraţiunei nóstre.

Ludovicŭ Csato,
Dr. Alesandru Grama.

Românii de peste Carpaţī.

In Ploiescī a apărutŭ unŭ ḑiarŭ nou cu numele „Alarma“, care şi-a propusŭ de a ţiné în curentŭ pe cetitorii sĕi şi cu starea şi mişcarea Românilorŭ dela noi. Felicitămŭ pe confraţii dela „Alarma“ din inimă şi le dorimŭ multŭ succesŭ. Pentru astăḑī estragămŭ din-

tr'unŭ interesantŭ articulŭ alŭ acestui diarŭ întitulatŭ „Românii de peste Carpaţi“ următórele:

Noi, graţiă virtuţilorŭ strămoşescĭ, carĭ n'au putută fi stêrpite din vinele nóstre nicĭ de vitregimea vécurilorŭ, nicĭ de mârşavele uneltirĭ ale vrăşmaşilorŭ noştri secularĭ, stămŭ astădĭ pe o tréptă, la care nicĭ că amŭ fi putută visá înainte cu câte-va decimĭ de anĭ. Ajunşĭ însĕ la acéstă înălţime nu trebue, nu ne este ertatŭ sĕ uitămŭ, că mai avemŭ fraţĭ cotropiţĭ de străinĭ, carĭ în timpurĭ fórte grele ni-au ajutatŭ regenerându limba şi desfăşurându-ne istoria din nomolulŭ întunerecului (prin G. Şincai, P. Maior, S. Micu-Clain) şi ne-au trămisŭ apostolŭ pe nemuritorulŭ Georgiu Lazarŭ, care sĕ ne deştepte din letargia, în care ne-a impinsŭ epoca tristă a fanariotismului.

Vomŭ dovedi în numerile viitóre, că poporulŭ românŭ de peste Carpaţĭ cu tóte prigonirile şi suferinţele, ce le-a suferitŭ şi sufere dilnicŭ, este încă plinŭ de viaţă şi resistă neclintitŭ tuturorŭ opintirilorŭ duşmane, şi chiar acéstă resistinţă, acéstă putere de viaţă a lui a pusŭ pe grijă pe vrăşmaşĭ, carĭ folosindu-se de situaţiunea politică şi împrejurările favoritóre de astădĭ, nu lasă nicĭ unŭ mijlocŭ neîntrebuinţatŭ, cu care gândesce sĕ-lŭ cotropéscă..

Nu pretindemŭ — şi nu este Românŭ cu mintea întrégă, care sĕ o pretindă — ca statulŭ românŭ sĕ între în încurcăturĭ zădarnice cu statulŭ vecinŭ austro-ungarŭ, nicĭ dela societatea română nu se cerŭ jertfe extraordinare în favorulŭ Românilorŭ de peste munţĭ. Totŭ ce se pretinde dela noi e numai, ca sĕ arĕtămŭ mai multŭ interesŭ, sĕ dovedimŭ mai multă rêvnă pentru a cunósce starea şi păsurile fraţilorŭ noştrĭ de peste Carpaţĭ. Căcĭ într'adevĕrŭ cum stămŭ astădĭ în acéstă privinţă?

„Franţuzésca totŭ o vorbimŭ în salóne; ne dămŭ fetele după baronĭ străinĭ — fie şi Ungurĭ — numai sĕ ni le céră; ne-amŭ obicinuitŭ cu străinii, în câtŭ nu-i scótemŭ nicĭ de acolo, de unde putemŭ şi unde suntemŭ în stare sĕ-i înlocuimŭ cu ómenii noştri (mai iute scótemŭ câte unu „Ungurénu“, fiindŭ-că n'are tóte formele, carĭ sĕ-lu îndreptăţéscă a fi românŭ după concepţia nóstră cea mai nouă); în şcólele nóstre se învaţă despre Babilonenĭ, despre Perşĭ, despre Egiptenĭ, despre Norvegĭ cu o amĕrunţime esemplară, — tinerimea părăsesce însĕ liceele cu o ideă confusă şi adesea fără nicĭ o ideă despre istoria jumĕtăţii subjugate a poporului românŭ; din Francia cunóscemŭ tóte departamentele şi scimŭ, cum sĕ scriemŭ capitala celui din urmă cantonŭ — din Ardélŭ nu scimŭ de câtŭ Braşovulŭ şi-lŭ numimŭ Kronstadt (Cluşulŭ îlŭ numimu Klausenburg, Sibiulŭ Hermanstadt), ér celelalte ţinuturĭ naţionale, unde ni s'a păstratŭ în mare parte némulŭ şi de unde au isvoritu atâtea fapte marĭ, ca sĕ împodobéscă paginele de aurŭ ale istoriei nóstre, sunt ţĕrĭ în carĭ ne trebue încă unŭ Stanley şi unŭ Brazza, ca sĕ scimŭ, ce este în ele şi ce se petrece.

Deşiŭ la 26 Marte st. n. 1884.

Stimate Dle Redactorŭ! Precândŭ D-Vóstră şi corespundintele cunctatorŭ de sub Cibleşŭ alŭ „Gazetei Transilvaniei“ îndeşertŭ învitaţĭ pe Românii de pe aicĭ la coînţelegere şi la conlucrare pe tĕrêmulŭ politicŭ, la conchiămare de vre-o conferinţă electorală spre constituire — ca şi prin alte municipie — a clubului naţionalŭ, şi causa naţiunei pe aicĭ zace baltă, — tristă şi monotóna situaţiune: — pe atuncĭ écă ne scóte din letargiă şi ne mai electriséză inimele anunciulŭ „despre teatru românŭ în Deşŭ“ unŭ aşa rarŭ evenimentŭ, care nu a fostŭ pe aicĭ de 12 anĭ, de cându se produse societatea de diletanţĭ a d-lui Vasiliu Filipŭ, astădĭ domnulŭ preotŭ gr. c. în Lăpuşulŭ românŭ (vedĭ „Gaz. Tr.“ Nr. 73—72).

In séra de 22 Marte a. c. în sala clubului anglesŭ resună de pe scenă sonora limbă română, dându societatea teatrală a d-lui G. Aug. Petculescu dela Lugoşŭ „Pantelonulŭ roşiŭ“ comediă în 1 actŭ tradusă din francesce de d-na M. Theodorini şi „Bărbaţii fermecaţĭ“ comediă naţională cu cântece în 3 acte de M. Pascali. — In 23 Marte a. c. s'au jucatŭ „Executorulŭ de Parisŭ“ comediă cu cântece în 2 acte tradusă din francesce de d-na M. Theodorini, şi „Rusaliile“ comediă naţională cu cântece în 1 actŭ de Vasile Alexandri.

Persónele, carĭ compunŭ acéstă mică societate sunt: d. A. Dobriceanŭ, d-na I. Dobriceanŭ, d-şóra E. Sorescu, d. d. G. M. Mihailescŭ, S. H. Constantinescu, I. Bogoiu şi Th. Ungurescu, şi reproduse spre mulţămirea generală, ceea ce atestéză datele aplause frenetice şi rechiămarea actorilorŭ pe scenă după fiecare actŭ — în specialŭ d. directorŭ Petculescu, d-na Dobriceanŭ şi d. Mihailescu merită deplină laudă pentru precisiunea interpretărei rolelorŭ lorŭ şi pentru pronunciarea cea clară — în a doua liniă trebue sĕ lăudămu şi pre ceilalţĭ dnĭ membri ai junei societăţĭ — observŭ însĕ cu tóte acestea, că pentru priceperea mai bună a espresiunilorŭ mai puţinŭ usitate la noi ar fi de doritŭ, ca domnii actorĭ sĕ vorbéscă şi sĕ pronuncie ceva mai rarŭ şi mai precisŭ. Atuncĭ şi străinii ar puté înţelege mai multu şi mai bine. In representaţiunile „Soldaţii românĭ“ comediă naţională cu căntece în 2 acte de d. Vas. Alexandri şi „Prostulu la însurătóre“, comediă cu căntece în 1 actu de d. V. Alexandri date în 25 Marte a. c. a escelatŭ d. Petculescu, d-na şi d. Dobriceanu, d-şóra Sorescu, Mihălescu, Constantinescu.

Observŭ, că societatea a datŭ în Şomcuta-mare 9 representaţiunĭ teatrale; pe astădĭ e anunciată aicĭ penultima representaţiune cu piesele: „Paragrafulŭ 37“ séu „Palestina în Iaşĭ“, comediă cu cântece în 2 acte de I. Lupescu şi „Vlăduţu mamei“ séu „Carte n'a învĕţatŭ“ şi „âmblă la însuratŭ“ comediă cu cântece în 1 actŭ de I. Lupescu.

Din anunciu e lăsatŭ afară cuvêntulŭ **„Transilvania“** în urma unui ordinŭ poliţienescŭ. —

Mâne va fi ultima representaţiune, apoi societatea va cercetá Năsĕudulu şi Sigetulu-Marmaţiei, apoi Aradulŭ. Esactitatea producerilorŭ ne facŭ onóre şi ne mări prestigiulu naţionalu. Dorescŭ d-lui Petculescu sĕ-şĭ înmulţéscă membrii trupei cu actorĭ noi, cá sĕ póta jocá şi piese mai marĭ, drame etc., apoi succesu bunŭ pre câmpulŭ Thaliei române! Inainte!!

P. Mureşianu.

Românisarea numelorŭ evreescĭ.

Cetimŭ în „Alarma“:

Jurnalulŭ „Fraternitatea“ din Burescĭ se bucură vĕdêndu sporindu-se numĕrulŭ acelorŭ Evreĭ, carĭ îşĭ schimbă numele „nu din vre-unŭ interesŭ personalŭ, „ci purŭ şi simplu spre a şi-lŭ românisá“; ba, „vede „lucrulŭ chiar aşa departe, în câtŭ ómenĭ, carĭ au „deja unu nume literarŭ (!) séu sunt alt-felu bine cu-„noscuţĭ (póte din pricina vre-unui falimentŭ!), „nu stau multŭ pe gândurĭ, spre a face acestŭ sacri-„ficiŭ.“

Ne va iertá gazeta evreiéscă din Bucurescĭ, décă noi vomŭ arĕtá vederĭ cu totulŭ deosebite de ale sale. Noi nu ceremŭ de locŭ acestŭ sacrificiu de la Evreii din România, ba chiar din contra amŭ dori, ca toţĭ sĕ aibă nume cu sunet câtŭ mai străin, pentru ca tóte şarlataniele făcute dilnicŭ de ei sĕ nu le trécă pe socoteala Românilorŭ:

Noi chiar din contră ceremu, sĕ se facă o lege specială şi în acéstă privinţă, şi pe lângă publicarea „obligătoriă“ prin „Monitorulŭ oficial,“ sĕ se pună şi taxă câtŭ de mare pentru fie-care schimbare de nume.

Avemŭ în vedere cele ce se petrecu în Ungaria. Legile ungurescĭ pretindeau până acum o mulţime de formalităţĭ pentru maghiarisarea numelorŭ, între altele şi unŭ timbru de 5 florinĭ pentru petiţiune. Ungurii mai noi, în dorinţa lorŭ nebună de a preface totŭ ce este pe faţa pămêntului în ungurescŭ, au scutatŭ multe din formalităţile dise, reducêndŭ şi taxa de petiţiune dela 5 fl. la 50 cruceri, ba s'au formatŭ şi societăţĭ „pentru maghiarisarea numelorŭ“, carĭ plătescŭ dela sine şi acéstă taxă minimă.

Cine s'a profitatŭ de aceste dispositiunĭ uşurătóre? In prima liniă Jidanii. Din cele vre-o 2000—2500 familii ce şĭ-au maghiarisatŭ numele în ultimii duoi anĭ, douĕ treimĭ (2/3 parte) sunt jidane. Şi care a fostŭ resultatulŭ acestorŭ maghiarisări dese de nume? Confusiunĭ în registrele comerciale dela tribunale, uşurarea şarlatanielorŭ de totŭ soiulŭ etc. Finkelstein Aron ese astă-dĭ din temniţă unde a fostŭ aruncatŭ pentru falimentŭ fraudulosŭ, mâne îşĭ maghiariséză numele de familiă în Földváry, séu Széchenеy (nume de baronĭ şi grófi ungurescĭ), celŭ de botezŭ şi-lŭ schimbă singur în Árpád şi peste 3—4 lunĭ, ca ungurŭ neaoş trece într'unŭ altŭ ţinutŭ şi deschide prăvălii cu banii agonisiţĭ din falimentŭ şi prin creditŭ nuou sub firma sa nouă, ca nu peste multŭ sĕ pótă dá din nuoŭ falimentŭ.

Ca sĕ punemŭ stavilă din capulu locului la asemenea încurcăturĭ, şi sĕ nu dămu cu voia ocasiune la nuoĕ şarlatanii, atragemŭ din nou atenţiunea tuturorŭ autorităţilorŭ competinte şi ceremu sĕ se voteze legĭ severe şi cu privire la schimbarea séu mai bine românisarea numelorŭ de familiă.

Diverse.

(Din Galaţĭ) ne sosi trista veste, că Doctorulŭ **Dimitrie Doca**, cunoscutŭ şi în societatea nóstră ca unŭ medicŭ fórte talentatŭ, amabilŭ şi c'unŭ zelŭ stăruitorŭ, a încetatŭ din viéţă în flórea juneţii numerându abia 27 de anĭ. „Galaţulŭ“, dice „Posta“, ce apare în acelu, oraşŭ pierde în D-nulŭ Doca unu membru alu sĕu dintre cei mai folositorĭ şi mai distinşĭ“. Fi-ăi ţĕrina uşóră!

(Junimea română din Cluşiŭ) anunciă mórtea medicinistului dela universitatea din Cluşiu Ioane Tipeiu întêmplată în 21 Marte a. c. Fi-ăi ţĕrîna uşóră!

(Comitetulŭ filantropicŭ din Tulcea) a alesŭ — dice diarulŭ „Tulcea“ — o comisiune din sînulŭ sĕu, compusă din d-nii Paul Stătescu, Dimitrie Capeleanu, Franţŭ Flam, Ornştein şi N. Atanăsescu, pentru a împărţi la sĕracĭ sumele, ce s'au adunatŭ din balurile de caritate, ce numitulŭ comitetŭ organizase în timpulu carnavalului. Acéstă comisiune în dilele de 3, 4 şi 5 curentŭ a distribuitŭ la mai bine de 300 sĕracĭ suma de aprópe 1400 lei. Binecuvêntărĭ în tóte limbele ploau d'asupra capetelorŭ generoşilorŭ iniţiatorĭ.

(Populaţiunea Dobrogeĭ.) După o statistică, publicată de „Funcţionarul“, Dobrogea are 106,943 locuitorĭ. Judeţulu Constanţă are 30,236 locuitorĭ, carĭ se împartŭ: 8977 Românĭ, 10,444 Turcĭ, 9854 Bulgarĭ, 3595 Tătarĭ, 300 Grecĭ, 51 Israeliţĭ. Judeţulŭ Tulcea are 76,707 locuitorĭ carĭ se împĕrtŭ după naţionalitate ast-felŭ: 22,200 Românĭ, 21,861 Bulgarĭ, 10,058 Israeliţĭ, 788 Armenĭ, 308 deosebite naţionalităţĭ.

(Revolta scolarilorŭ dela gimnasiulŭ Alexandru celŭ Bunŭ.) Diarulŭ iaşianŭ „Liberalulŭ“ scrie următórele împrejurărĭ: Unu elevŭ alu classei a IV-a, numitŭ Vasiliu Eugeniu, fiindu datŭ în judecata conferenţei scolare, pentru necuviinţe şi însulte adresate profesorelui Vêntu şi fiindŭ deja iertatŭ până acuma de 2 orĭ, mai mulţĭ elevĭ din clasa IV-a au găsitŭ de cuviinţă sĕ mérgă în corpore în cancelaria scólei şi sĕ céră ertarea acelui elevŭ. Fiindu învitaţĭ a se retrage din cancelariă, ei s'au grămăditŭ la uşa aşteptândŭ eşirea profesorului Vêntulŭ pentru a-i cere din nou ertarea. De acolo s'au coborîtŭ la pórta scólei unde după ce au flueratu pe unŭ altŭ profesorŭ, care eşiá din scólă au încongiuratŭ pe profesorulŭ Vêntu, amenintându-lŭ cu bătae la casŭ, décă le vorŭ refusá cererea. Abia scăpă profesorulŭ în trăsură, elevii s'au luatŭ după elŭ la locuinţa sa, unde l'au insultatŭ în modulŭ celu mai gravŭ faţă cu trecĕtorii. Apoi séra érăşĭ au mersŭ la locuinţa lui, insultându-lŭ şi amenintându-lŭ cu bătae, de unde apoi s'au retrasŭ cutreerându stradele şi făcêndŭ scandalŭ prin localurĭ publice, de unde i-a urmăritŭ poliţia. Pentru tóte aceste fapte fiindu daţĭ judecăţii şi pedepsiţĭ cu escluderea din scólă, după cetirea pedepseĭ, în faţa tuturorŭ elevilorŭ, şi a profesorilorŭ, s'au revoltatŭ, făcêndŭ acte regretabile, stricândŭ geamurĭ, băncĭ etc. Poliţia şi gendarmii reuşiră a pune mâna pe ei şi i-au arestatŭ, apoi au fostŭ puşĭ ér în libertate după ordinulu d-lui prim-procurorŭ Teodorŭ. Pentru faptele de revoltă comise în urmă, consiliulu profesoralu li-au agravatŭ pedépsa, pronunţândŭ contra celorŭ dovediţĭ părtaşĭ la revoltă, escluderea definitivă din tóte scólele din ţéră.

Juliu Biró

recomândă onor. publicŭ **depositulŭ sĕu de ghete de dame şi bărbaţĭ** bogatŭ asortatŭ cu fabricate din întru și din străinătate, și asigură onoraţilorŭ mușterii pe lângă unŭ serviciu promptŭ cu prețurĭ eftine articolele cele mai solide. Totodată se află în magazinulŭ sĕu **pălării de bărbaţĭ şi de copii** de fasonulŭ celŭ mai modernŭ cu prețurile cele mai eftine.

D e p o s i t u l ŭ, Strada Vămei Nr. 12 în casa lui Schmidt. 2—4

Spre sciință !

Subscrisulŭ aducŭ prin acésta la cunoscința onoratului publicŭ, că am luatŭ în antreprisă esploatarea cunoscutelorŭ ape minerale dela Elepatacŭ. Acéstă esploatare va începe dela 1-a Aprile viitorŭ. Dela acéstă dată începîndŭ, aceste escelente ape vorŭ începe a fi manipulate într'unŭ chipŭ raționalŭ cu totulŭ deosebitŭ de celŭ întrebuințatŭ pănă aci. Intrebuințarea de sticle ad hoc, solide și de colóre verde închisă va face în viitorŭ posibilă transportarea acestorŭ ape la distanțele cele mai mari, fără a li-se alterá întru nimica constituțiunea chemică: astfelŭ, că ele vorŭ puté fi întrebuințate ca apă de cură întocmai ca la isvorulŭ lorŭ. Pentru a evitá orĭ ce fraudă îmĭ permitŭ a face atentŭ pe on. publicŭ, că sticlele mele de colóre verde închisă sunt de u n ŭ l i t r u; pe dopŭ au inscripțiunea: „Neuriehrer S.", pe periferia capsulei de pe dopŭ: „Előpatak, N. S." și în fine pe fundŭ: „Előpatak. Neuriehrer."

Cu vinderea apei minerale dela Elepatacŭ, atâtŭ în detail câtŭ și en gros, amŭ însărcinatŭ pe d-lŭ A. Kassik, Strada căldărarilorŭ Nr. 520, care e deobligatŭ de a îngrijí de transportulŭ în lădĭ franco, respective în schimbulŭ embalagiului.

Prețulŭ unei lădĭ à 50 sticle cu ladă și cu sticle cu totŭ, 8 fl. — prețulŭ unei lădĭ cu 25 sticle 4 fl. 20 cr. — prețulŭ unei sticle de apă cu înapoierea sticlei 6 cr. v. a.

E l e p a t a c ŭ în 1884.

6—20 Cu tótă stima

Neuriehrer S.

Nr. 124.—1884. 2—3

Publicațiune.

Din partea comunității Telciu întabulate în comitatulŭ Bistrița-Naseudŭ prin acésta se aduce la cunoscință publică, cumcă din proprietatea ei înscrisă în protocolulŭ funduariŭ Nr. 1 a comunei Telciu din pădurea de molidŭ, numită în dosulŭ Strîmbei, se va vinde pe calea licitațiunei publice unŭ terenŭ de pădure de 1701 jughere 756° □ spre tăiare, respective spre folosire pe timpŭ de 17 anĭ.

Terminulŭ de licitațiune se defige pe 20 Maiu 1884 la 10 óre a. m. la casa comunității Telciu. — Prețulŭ strigărei se statoresce per jugherŭ cu 15 fl. séu pentru totŭ terenulŭ de vĕndare cu 25.522 fl. v. a. Oferte scripturistice nu se primescŭ. Fiecare licitantŭ e obligatŭ a depune ca vadiu suma de 5000 fl. v. a. în banĭ gata şi totŭ unadată prin documente demne de încredere și valide a-șĭ documentá starea averei și purtarea sa morală.

Vadiulŭ cumpĕrătoriului se reține și se computá în rata din urmă a prețului de cumpĕrare, avĕndŭ cumpĕratoriulŭ afară de accea a se mai obligá, că va depune îndată după finirea licitațiunei în banĭ gata tangentele din prețulŭ cumpĕrărei plătibilŭ la 1 Ianuariu și 1 Aprile 1884 cu 1250 fl. v. a. precum și spre acoperirea speselorŭ causate cu pregătirea planurilorŭ de economisare referitóre la acéstă vĕndare de pădure a mai depune încă 3600 fl. v. a.; care sumă din urmă însĕ nicĭ se va computá în prețulŭ cumperărei și nicĭ se va mai replătí cumpĕrătoriului.

Celelalte condițiunĭ referitóre la acéstă licitațiune se potŭ vedé orĭ și cândŭ la subscrisulŭ oficiu comunalŭ.

Dela oficiulŭ comunei

Telciu în 20 Marțiu 1884.

Nestorŭ Ganea, notarŭ. **Ionŭ V. Pupeze,** primariu.

Uniculŭ modŭ mai bunŭ și maĭ eftinŭ pentru comande !

Articulele și obiectele înșirate aci, se potŭ procurá dela firmele cele mai renumite, **mai eftinŭ și mai sigurŭ**, esclusivŭ numai prin redacțiunea dela „**Nemzetközi Hirdető**" (Budapesta VII. Károlykör 7).

Se asiguréză următórele avantage: 1. Se trămitŭ numai articli și obiecte de calitate escelentă, numai dela firmele cele mai renumite, numai cu prețurile originale și numai după tarifele originale. 2. Celŭ ce va recomandá prin o singură cartă de corespondință îșĭ póte împlini tóte lipsele și-și cruță spesele de transportŭ separatŭ. 3. Din prețulŭ articulelorŭ și obiectelorŭ însemnate cu sté se iértă 10%, ér obiecte cu prețŭ peste 10 fl. se trămitŭ francate. 4. Comandele și corespondințele le efectuimŭ gratis. Spedițiunile le efectuesce speditorulŭ de primulŭ rangŭ Béla Vajda.

Pentru orĭ-ce speduire garanțiă întreită: a firmei, a speditoriului și a lui „N. H."

I. Articule de lecuire.

Rachiu săratŭ de Bràzay. Cu efectŭ fórte bunŭ, pentru 42 bóle diferite. Nu póte lipsi din nicĭ o casă. Prețulu 80 și 40 cr.

Cafea Hungaria de Ant. Szalády. Cu efectŭ fórte bunŭ pentru cei ce suferŭ de stomacŭ séu catarŭ de mațe s. a. Efectŭ estraordinarŭ pentru cei ce pătimescŭ. Neprețuibilă pentru cei sănătoșĭ. Unŭ chilo 1 fl. 20 cr.

Emplastrulŭ universalŭ de Forty. Pentru vindecarea momentană a orĭcărei rane. După tarifă. Unsórea universală pentru rane, de **M. Weiss** Prețulŭ 30 și 50 cr.

Berea de sănătate de J. Hoff. Butelia 60 cr. — Zaharicalele-malata 20 cr. — Estractu de malata 70 cr. — Berea lui **B. Strauss** pentru peptŭ, pilule rĕcoritóre și pastile de peptŭ. După tarifă. — **Pilule de sănătate carpatine** 21 cr. din magazinulŭ lui Friedrich. Bune contra tusei, scrofulei și durerei de peptŭ.

Articule de lecuire din magazinulŭ lui Iosifŭ **Török**: Oleu pentru crescerea barbei 2 fl. 60 cr. Vas bravais 3 fl. — In deosebĭ se recomandă:

Esența de ochĭ de Dr. Lebois, a p a d e c u r a p e n t r u o c h ĭ, d i n F r a n c i a cu efectŭ neprețuiverŭ și spre întărirea ochilorŭ sănătoșĭ, în câtŭ nu póte lipsi din nicĭ o familiă neincungiuratŭ de lipsă pentru ochĭ debilĭ, suferitorĭ și preste totŭ pentru orĭ-ce bólă de ochĭ, pentru că este recomandată de cei mai renumițĭ medicĭ. Afară de J. Török se mai capĕtă la conducĕtorulŭ L. Müller, strada Soroksár 4. Prețulu unei sticle 90 cr

Esenta de pelinŭ. Medicină premiată cu medailia de aurŭ, bună în casŭ de catarŭ de intestine, în lipsa de apetitŭ etc. Mestecată cu vinŭ roșiu, dă celŭ mai bunŭ pelinŭ. Afară de I. Török se mai póte capĕtá la Iacobŭ Müller (strada Rostely — casa propriă) prețulŭ 50 cr. Butelia mare ($1\frac{1}{2}$ litră) 3 fl. 50 cr.

Pânză pentru podagristĭ din farmacia lui I. Török.

„**Săpunŭ de plante-sultană**" de Nemencsek, contra bólelorŭ de piele, pete de ficatu și de sóre, mătrẹța și migrenă. Prețulŭ 35 cr.

Afară de acestea orĭ-ce articule de lecuire după tarifă.

II. Articule de toaletă.

Pudră „Blaha" din parfumeria lui M. Müller Totŭ de acolo se capĕtă tóte soiurile de articule de toaletă și parfumerii.

„**Juno cremă**", compusă din substanțe nestricăciόse, fără minerale, contra petelorŭ de ficatŭ și de sóre 1 fl. 50 cr. „Juno pasta" face pelea alba ca néua 2 fl.; „Juno pudră" 60 cr. recomandată fórte de institutele chemice din Viena și Budapesta. Tóte aceste sunt fórte căutate.

Văpse nouă ungarică pentru pĕrŭ, care redà colórea originală, de Tokody, Prețulŭ 2 fl. 50 cr.

Săpunŭ aromaticŭ Sultană, neincungiurabilŭ în odaia de toaletă, efectulŭ recunoscutŭ, 3 bucățĭ 1 fl. de Nemencsik.

Alifiă pentru crescerea pĕrului. Secretu familiarŭ a lui R. Hausner. Prețulŭ 1. fl. 40 cr.

Afară de acestea orĭ-ce articule de toaletă.

III. Articule de economiă și de economia casnică.

Fabricatele „P r i m e i f a b r i c e u n g a r i c e d e u n s ó r e n é g r ă p e n t r u p e i". Unsóre négră pentru pei 1 fl. 20 cr. galbină 1 fl. 50 cr. Lacu duplu venețianu 60 cr. de Nemencsek, furnisorulŭ curții archid. Iosifŭ. Furnisorŭ la miliția etc.

C l e i ŭ r e c e u n i v e r s a l ŭ de Singer pentru lipirea vaselorŭ, sticlelorŭ, lemnelorŭ, pipelorŭ și a peilorŭ. 20 cr.

L a c ŭ d e M o s á n s z k y. Curățitorŭ de metalŭ, de Nemencsek 10 cr. Pravŭ de insecte de Polsch 1 fl. Pravŭ pentru stîrpirea clotanilorŭ de Reiss 1 fl.

Afară de acestea orĭ-ce articli de economiă și de economiă casnică cu prețulŭ originalŭ.

Marfe de modă, vestminte.

M a r f e d e m o d ă ș i v e s t m i n t e a l b e p e n t r u b ă r b a ț ĭ, de L. Karikás. Vestminte albe de sănătate și îmbrăcăminte de dr. August Jäger din magazinulŭ principalŭ din Budapesta. Pelării din fabrica lui N. Nyerges.

M a r f e d e m o d ă p e n t r u d a m e dela furnisorii de curte Monasterly și Kuzmik. Vestminte femeescĭ de Friedrich, fostŭ croitoriŭ a lui Alter și Kiss.

G h e t e (țipicĭ) din fabrica lui Stefan Lörincz, pentru bărbațĭ, dame și copii.

Afară de acestea orice marfe, cu prețulŭ originalŭ de tarifă.

Diverse.

Se recomândă productele de spirtŭ, drojdii de bere, liqueur, rum și esența de oțetŭ, din fabrica societății G s c h w i n d t. Fabrica și baia: Józsefváros, Üllöi ut. Magazinulŭ principalŭ: Károly körut 17, în casa baronului Orczy.

M o b i l e dela prima societate industrială de mobile. Scaunŭ de excelenția pentru 16 scopurĭ de C. Schöberl. S r i n e d e b a n ĭ, de Fr. Wiese, furnisorŭ la curte. M o b i l e d e f e rŭ, de H. Stitz. I m b r ă c ă m i n t e d e p a t ŭ, dela furnisorulŭ curții T. Hüttl.

S t i c l ă r i i din fabrica lui Stölzle și fii, din fabrica lui B. Kocsik. R e c u i s i t e p e n t r u c a i de L. Szigeti. R e c u i s i t e d e g i m n a s t i c ă, unelte, petri de móră, recuisite de cuină, de Geitner și Rausch.

B i l i a r d e și mese de jocŭ de J. Gyöngyössy. „A r i s t o n" instrumentŭ musicalŭ ce cântă de sine, 25 fl., din magazinulŭ principalŭ. „O r c h e s t r i o n" orchestru admirabilŭ, cântă de sine, dela 1000 fl. în susŭ, din fabr. princip. C l a v i r e din fabric'a lui Lédeczy.

P u s c ĭ de vĕnatŭ, pistóle etc. la furnisorulŭ de curte Kirner. R e c u i s i t e d e v ĕ n a t ŭ și pentru călĕtoriă, dela T. Kertész.

M a ș î n e e c o n o m i c e, de N. Fehér. M a ș î n e d e c u s u t ŭ de Neidlinger. Instrumente necesare pentru măiestrii de Geitner și Rausch.

C e l e m a i e m i n e n t e v i n u r ĭ s p u m e g ă t ó r e din Francia dela L. Müller, representantele firmei Jaques Louis Fréres în Budapesta Grand vin de la couronne 3 fl. 80 cr. Carte blanche 1-ére chois 3 fl. 50 cr.

E s e n ț e pentru gătirea liqueurilorŭ de orĭ-ce soiu, din fabrica lui A. Watterich.

P o r t r e t e f r u m o s ŭ s u c c e s e din laboratoriulŭ lui J. Neumann. Zugrăvite cu cărbune 3 fl., cu cretă 6 fl., cu oleu (mărimea întrégă) dela 8 fl. în susŭ. Icónele se predau nevătĕmate. Stîndarte cu portrete pentru alegerĭ, din laboratoriulŭ lui J. Neumann.

L u c r u r ĭ d e g r a v u r ă, sigile, stampilii, marce de sigilŭ, monograme, cu prețulŭ celŭ mai eftinu.

Din farmacia lui Faczányi se capĕtă următórele articule de lecuire: I. M u ș t a r u l ŭ d u l c e de Fáczányi Cu efectŭ straordinarŭ și eminentŭ sigurŭ contra catarului, guturalŭ de mațe și de stomacŭ etc. în casŭ de lipsă de apetitŭ, recunoscutŭ de mai mulțĭ cu recomandațiunĭ numeróse, veritabile și sincere. Prețulŭ: 1 fl. séu 50 cr. — 2. S ă p u n ŭ F e n i l, celŭ mai bunŭ săpunŭ de lecuire 1 fl. — 3. R a c h i u s ă r a t ŭ în compozițiunea cea mai veritabilă, uniculŭ cu efectŭ sigurŭ, 80 și 40 cr. — 4. H â r t i ă c o n t r a r h e u m e i, vindecă momentan orĭ-ce durere de dințĭ, capŭ și rheumă.

C'unŭ cuvĕntŭ, orice obiectŭ și articulŭ, se prepară și trămite conformŭ tarifei tipărite.

Primulŭ locŭ centralŭ de speduire a tuturorŭ productelorŭ, articlelorŭ și fabricatelorŭ de esportŭ din Ungaria (vin de Tocai, menes, din ținutulŭ Balaton, prin L. Vomossy, bere de Kőbánya, dela Dittrich și Gottschlig, pipe de Semnitz dela F. Heller ferŭ ungurescŭ, oțel etc. dela P. C. Vadhus, lampe, hârtiă, săpunŭ, paprică (ardeiu) de Seghedinŭ etc.) procurându-le tóte dela isvórele cele mai directe, cu prețurĭ ficsate și cu prețulu stabilitŭ în tarifa respectivelorŭ firme. E de ajunsŭ a adresá o cartă de corespundință la redacțiunea:

„Nemzetközi Hirdető."

(B u d a p e s t a VII. Károly körut 7.)

Efectuire promptă, onorabilă și grabnică.

6—7

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.** Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Tipografia: **Ioanŭ Gött și fiiŭ Henricŭ.**